

“Ziraat Bank Azərbaycan” ASC

31 dekabr 2015-ci il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorun Hesabatı**

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat	1
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir haqqında Hesabat	2
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat	3
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat	4

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1 Giriş	5
2 Bankın Əməliyyat Mühiti	5
3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi	6
4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr	12
5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi	12
6 Yeni Uçot Qaydaları	13
7 Pul Vəsaitləri və onların Ekvivalentləri və ARMB-də Yerləşdirilmiş Məcburi Ehtiyatlar	14
8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	15
9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	16
10 Əmlak, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər	19
11 Sair Aktivlər	20
12 Digər Banklara Ödeniləcək Vəsaitlər	20
13 Müştəri Hesabları	20
14 Sair Öhdəliklər	21
15 Nizamnamə Kapitalı	21
16 Faiz Gəlirləri və Xərcləri	22
17 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri	22
18 İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri	22
19 Mənfəət Vergisi	23
20 Səhm üzrə Mənfəət	24
21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	24
22 Kapitalın İdarə Edilməsi	29
23 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	30
24 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	32
25 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	32
26 Əlaqəli Tərəflərdə Əməliyyatlar	33
27 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr	33

Müstəqil Auditorun Hesabatı

“Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Səhmdarları və İdarə Heyətinin nəzərinə

Biz “Ziraat Bank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (“Bank”) 31 dekabr 2015-ci il tarixinə əlavə edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatından və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarından, eləcə də əsas uçot siyasətlərinin qısa xülasəsindən və digər izahedici məlumatlardan ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fərqləndirilmə və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sistemində görə məsuliyyət Rəhbərliyin üzərinə düşür.

Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirməkdir. Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Həmin Standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilməyində kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fərqləndirilmə və ya səhv nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, auditə mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot ehtimallarının əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, hazırkı maliyyə hesabatları Bankın 31 dekabr 2015-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

PricewaterhouseCoopers Audit Azerbaijan LLC

12 aprel 2016-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

PraysvoterhausKupers Audit Azərbaycan MMC

Landmark Ofis Plaza III, 12-ci mərtəbə, 90A Nizami küçəsi, AZ 1010, Bakı, Azərbaycan

T: +994 (12) 497 25 15, F: +994 (12) 497 74 11, www.pwc.com/az

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC
Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat

Min Azərbaycan manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2015	31 dekabr 2014
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	13,417	50,000
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8	61,683	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	10,379	-
Sair aktivlər	11	2,162	-
Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri	19	37	-
Qeyri-maddi aktivlər	10	252	-
Binalar və avadanlıqlar	10	1,476	-
CƏMI AKTİVLƏR		89,406	50,000
ÖHDƏLİKLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	12	23,125	-
Müştəri hesabları	13	12,259	-
Cari il üzrə mənfəət vergisi öhdəliyi		563	-
Sair maliyyə öhdəlikləri		26	-
Sair öhdəliklər	14	122	-
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		36,095	-
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	15	50,000	50,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,311	-
CƏMI KAPİTAL		53,311	50,000
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		89,406	50,000

12 aprel 2016-cı il tarixində İdarə Heyətinin adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Avni Demirci
İdarə Heyətinin Sədri

Vüqar Rəfiyev
Departament Direktoru, Baş Mühasib

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC
Mənfəət və ya Zərər və Sair Məcmu Gəlir haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2015
Faiz gəlirləri	16	4,786
Faiz xərcləri	16	(407)
Xalis faiz gəlirləri		4,379
Kreditlərin dəyersizləşməsi üzrə ehtiyat	9	(788)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		3,591
Haqq və komissiya gəlirləri	17	114
Haqq və komissiya xərcləri	17	(14)
Ticarət qiymətli kağızlarla əməliyyatlar üzrə zərər çıxılmaqla gəlir		(37)
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə zərər çıxılmaqla gəlir		233
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir		2,397
Sair əməliyyat gəlirləri		40
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	18	(2,171)
Vergidən əvvəlki mənfəət		4,153
Mənfəət vergisi xərci	19	(842)
İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT		3,311
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		3,311
Bankın səhmdarlarına düşən mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və azaldılmış (bir səhm üzrə AZN ilə)	20	66,22

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC
Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	Bankın səhmdarlarına aid olan hissə		Cəmi
		Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	
2014-cü il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	-	-
Səhm emissiyası	15	50,000	-	50,000
31 dekabr 2014-cü il tarixinə qalıq		50,000	-	50,000
II üzrə mənfəət		-	3,311	3,311
2015-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	3,311	3,311
31 dekabr 2015-ci il tarixinə qalıq		50,000	3,311	53,311

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2015	2014
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faizlər		4,299	-
Ödənilmiş faizlər		(199)	-
Alınmış haqq və komissiyalar		114	-
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(13)	-
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan yaranan gəlir		233	-
Alınmış sair əməliyyat gəlirləri		40	-
İşçi heyəti üzrə ödənişlər		(1,361)	-
Ödənilmiş inzibati və sair əməliyyat xərcləri		(574)	-
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(316)	-
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
		2,223	-
<i>Xalis artım:</i>			
- digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə		(50,819)	-
- müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda		(11,147)	-
- sair aktivlərdə		(2,167)	-
<i>Xalis artım:</i>			
- digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdə		7,515	-
- müştəri hesablarında		15,342	-
- sair maliyyə öhdəliklərində		26	-
- sair öhdəliklərdə		42	-
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri			
		(38,985)	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(14,157)	-
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının satışından daxilolmalar		14,120	-
Binalar və avadanlıqların alınması	10	(1,624)	-
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	10	(260)	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri			
		(1,921)	-
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Adi səhmlərin emissiyası	15	-	50,000
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri			
		-	50,000
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri			
		4,323	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis (azalma)/artım			
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	(36,583)	50,000
		50,000	-
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri			
	7	13,417	50,000

1 Giriş

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC-nin ("Bank") 31 dekabr 2015-ci il tarixində tamamlanan il üçün hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun hazırlanmışdır.

Bank Azərbaycan Respublikasında təsis olunub və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq açıq səhmdar cəmiyyəti formasında yaradılmışdır. 31 dekabr 2015-ci və 2014-cü il tarixlərinə Bankın birbaşa baş müəssisəsi T.C. Ziraat Bankası olmuşdur.

Bankın əsas fəaliyyəti. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında hüquqi və fiziki şəxslər üçün bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank 30 dekabr 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən bank fəaliyyətinin göstərilməsi üçün verilmiş lisenziya əsasında fəaliyyətə başlamışdır, lakin Bank effektiv olaraq 2015-ci ilin əvvəlindən fəaliyyət göstərir. Bu səbəbdən 2014-cü il üzrə müqayisəli rəqəmlər hazırkı maliyyə hesabatlarında təqdim edilmir. Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu fiziki şəxslərin 30 min AZN-dən çox olmayan bütün əmanətləri üzrə kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir.

Bankın Azərbaycan Respublikasında 1 filialı (2014: sıfır) vardır. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın 41 işçisi (2014: sıfır) vardır.

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi yer. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir: Yasamal rayonu, Cəfər Cabbarlı küçəsi, 40, Bakı AZ 1065, Azərbaycan Respublikası.

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə ("AZN") ifadə olunmuşdur.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikası. Azərbaycanda iqtisadi islahatlar və bazar iqtisadiyyatına uyğun hüquqi, vergi və normativ bazanın inkişafı davam etdirilir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi bu islahatlardan, eləcə də hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərin effektivliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

Xam neftin qiymətlərindəki əhəmiyyətli azalmadan sonra 21 fevral 2015-ci il tarixində ABŞ dollarına qarşı Azərbaycan Manatı 34%, 21 dekabr 2015-ci il tarixində isə 47% devalvasiya edilmişdir. İkinci devalvasiyadan sonra Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Manatın üzən məzənnə rejiminə keçdiyini elan etmişdir. İlin sonundan 12 aprel 2016-cı il tarixində məzənnə dərəcələri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməmişdir.

Bu hadisələr bank sistemində likvidliyin zəifləməsi və kredit şərtlərinin sərtləşməsi ilə nəticələnmişdir. İqtisadi artım, maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi və kapitalın dəyəri ilə bağlı qeyri-müəyyənlilər hələ də mövcuddur və bu, Bankın gələcək maliyyə nəticələrinə, maliyyə vəziyyətinə və biznes perspektivlərinə hazırda müəyyən edilə bilməyən dərəcədə mənfi təsir göstərə bilər.

Azərbaycan hökuməti mövcud iqtisadi çətinliklərə cavab olaraq islahatların sürətləndirilməsi və bank sistemində dəstəyin göstərilməsi ilə bağlı planlarını açıqlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının rəsmi saytına əsasən milli valyutada olan dövlət qiymətli kağızları xarici valyutada olan qiymətli kağızlarla müqayisədə daha yüksək gəlirliyə malikdir; Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin qərarı ilə uçot dərəcəsi 5%-dən 7%-dək, faiz dahlizinin yuxarı həddi isə 10%-dən 17%-dək artırılmışdır. Əmanətlərin artırılması və əmanətçilərin bank sistemində etibarının gücləndirilməsi məqsədilə "Əmanətlərin tam sığortalanması" haqqında 19 yanvar 2016-cı il tarixli, 101VQ sayılı Qanun qəbul edilmişdir. Bu Qanuna müvafiq olaraq, manatla yerləşdirilmiş bütün qorunan əmanətlər məbləğindən və faiz dərəcəsindən asılı olmayaraq və ABŞ dollarında illik faiz dərəcəsi 3%-dək olan bütün əmanətlər Əmanətlərin Sığortalanması Fondu tərəfindən növbəti üç il müddətində tam sığortalanır.

Bankın Rəhbərliyi hazırkı iqtisadi mühitdə baş verən dəyişiklikləri müşahidə edir və Bankın yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün qabaqlayıcı tədbirlər görür.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtibatının əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları maliyyə alətlərinin ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınması, satıla bilən maliyyə aktivlərinin və mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle əks etdirilən maliyyə alətlərinin yenidən qiymətləndirilməsi istisna olmaqla, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər metoduna əsasən hazırlanmışdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot siyasətləri başqa cür göstərilmədiyi hallarda bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir (5-ci Qeydə baxın).

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə və ya amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında könüllü şəkildə əməliyyat həyata keçirilərkən aktiv satmaq üçün alınacaq və öhdəliyi ötürərkən ödəniləcək dəyərdir. Ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq fəal bazarda alınıb satıla bilən qiymət ilə təsdiqlənir. Fəal bazar qiymətlər haqqında davamlı olaraq məlumat əldə etmək üçün aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatların kifayət qədər tez müddətdə və həcmdə həyata keçirildiyi bazardır.

Fəal bazarda alınıb satılan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri ayrı-ayrı aktiv və ya öhdəliklərin bazar qiymətinin müəssisənin istifadəsində olan aktiv və ya öhdəliklərin miqdarına hasili nəticəsində alınan məbləğ kimi ölçülür. Bu hal hətta bazarın normal gündəlik ticarət dövriyyəsi müəssisənin istifadəsində olan aktiv və öhdəliklərin qarşılınması üçün kifayət qədər olmadıqda və bir əməliyyat üzrə mövqələrin satılması üçün sifarişlərin yerləşdirilməsi bazar qiymətinə təsir etdikdə baş verir.

Əməliyyatın qiyməti haqqında bazar məlumatı olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modelindən, həmçinin bazar şərtləri ilə həyata keçirilən analoji əməliyyatlar haqqında məlumatlara və ya investisiya olunan müəssisələrin cari dəyərinə əsaslanan modellərdən istifadə edilir. Ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi nəticələri aşağıda göstəriləndiyi kimi ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə təhlil edilir: (i) 1-ci Səviyyəyə oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka olunan (düzəliş edilməyən) qiymətlər ilə qiymətləndirmələr aiddir, (ii) 2-ci Səviyyəyə aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (yəni, qiymətlər) və ya dolayısı ilə (yəni, qiymətlər əsasında hesablananlar) müşahidə edilə bilən əhəmiyyətli ilkin məlumatların istifadə edildiyi qiymətləndirmə üsulları ilə qiymətləndirmələr aiddir (iii) 3-cü Səviyyəyə aid olan qiymətləndirmələr yalnız müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanmır (yəni, qiymətləndirmə üçün əhəmiyyətli həcmdə müşahidə oluna bilməyən ilkin məlumatlar tələb edilir). Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasında köçürmələr hesabat dövrünün sonunda baş vermiş hesab edilir. 24-cü Qeydə baxın.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilərlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanması müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle əks etdirilmiş digər maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla ilkin olaraq ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb-satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri ("standart şərtlərlə həyata keçirilən" alış və satışlar) Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivin satış üzrə əlavə məhdudiyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə Mərkəzi Bankdakı məcburi ehtiyatlar, ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan banklararası depozitlər və digər banklarla imzalanmış repo müqavilələri daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudlaşdırılmış vəsaitlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır.

Mərkəzi Bankda yerləşdirilmiş məcburi ehtiyat depozitləri amortizasiya edilmiş dəyərde qeydə alınır və bu depozitlər üzrə faiz hesablanır.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilməklə Bank tərəfindən qarşı tərəf banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu zaman Bank yaranmış sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyətində olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilməklə Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu zaman Bank yaranmış sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyətində olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya edilmiş dəyərle qeydə alınır.

Amortizasiya edilmiş dəyərle tanınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya dövrünə təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir. Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivini (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Bankda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Bankın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçməsi statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Dəyersizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzleşməsi və bunun Bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müfisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyersizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analogi kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyersizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənilir.

Amortizasiya edilmiş dəyərle uçota alınan dəyersizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılırsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyersizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır. Şərtlərinə yenidən baxılmış aktivin tanınmasının dayandırılması zamanı risk və faydalar əhəmiyyətli dərəcədə dəyişərsə, yeni aktiv ədalətli dəyərle tanınır. Bu, adətən ilkin və yeni gözlənilən nağd pul axınlarının cari dəyərləri arasındakı fərq əhəmiyyətli olduqda müşahidə olunur.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün aktivlər üçün dəyersizləşmə üzrə zərərlər ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəflər çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyersizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyersizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpə edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpə olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpə edilməsi il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyersizləşmə üzrə zərərin azaldılması kimi uçota alınır.

Kreditlərlə bağlı sair öhdəliklər. Bank kreditlərin verilməsi üçün maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri buraxır. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərle qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərində daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

İcra qərantiyası. İcra qərantiyası müqavilə üzrə ikinci tərəfin öz öhdəliyini yerinə yetirmədiyi halda kompensasiyanın ödənilməsinə nəzərdə tutulan müqavilələrdir. Belə müqavilələr ilə kredit riskindən başqa, müqavilədə nəzərdə tutulan öhdəliyin yerinə yetirilməməsi riski də ötürülür. İcra qərantiyaları ilkin olaraq alınmış ödənişin məbləği ilə təsdiqlənmiş ədalətli dəyerdə tanınır. Bu məbləğ müqavilənin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu əsasında amortizasiya edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda icra qərantiyası aşağıdakı məbləğlərdən daha yüksək olanı ilə qiymətləndirilir: (i) ilkin tanınma zamanı göstərilən məbləğin amortizasiya olunmamış qalığı; və (ii) hesabat dövrünün sonuna müqavilənin yerinə yetirilməsi üçün cari dəyərə qədər diskontlaşdırılmış zəruri xərclərin ən dəqiq təxminləri. Bank icra qərantiyası müqavilələrinin yerinə yetirilməsinə görə ödənilmiş məbləğlərin geri qaytarılması üçün müqaviləyə əsasən öz müştərisinə müraciət etmək hüququna malik olduqda, belə məbləğlər itkinin qərantiya üzrə benefisiara ötürülməsindən sonra kreditlər və debitor borcları kimi tanınmalıdır.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya Bankın qeyri-müəyyən müddətdə saxlamaq niyyəti olan və likvidlik tələbləri və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətlərindəki dəyişikliklərə uyğun olaraq satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Satıla bilən borc qiymətli kağızlar üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodu ilə hesablanır və il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Əmlak və avadanlıqlar. Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyersizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və gündəlik xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əsas vəsaitlərin əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyersizləşmə əlamətlərinin mövcudluğunu qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satış üzrə məsrəfləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərində qədər azaldılır və dəyersizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, onun istifadə dəyəri və ya ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyersizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Əmlak və avadanlıqların silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir (sair əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Amortizasiya. Torpaq və başa çatdırılmamış tikililər üçün amortizasiya hesablanmır. Əmlak və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yeni əsas vəsaitlərin təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

	<u>Faydalı istifadə müddəti</u>
Binalar	15 il
Ofis və kompüter avadanlıqları	4 il
Mebel və digər avadanlıqlar	4 il
Nəqliyyat vasitələri	4 il
İcarədəki əmlakın təkmilləşdirilməsi	müvafiq lizinq müqaviləsinin müddəti ərzində

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Bank tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər. Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən edilmiş faydalı istifadə müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir. Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tertibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi fayda gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tertib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün sair xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti (10 il) ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Əməliyyat lizinqi. Bank lizinq obyektinin mülkiyyət hüququ ilə bağlı risk və faydaların lizinq verəndən Banka ötürülməsini nəzərdə tutmayan lizinq müqaviləsi üzrə lizinq alan qismində çıxış etdiyi hallarda, ümumi lizinq ödənişləri lizinq müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən il üzrə mənfəət və ya zərərə (icarə xərclərinə) aid edilir.

Digər müqavilələrdə nəzərdə tutulan lizinq a) müqavilənin yerinə yetirilməsi müəyyən aktiv və ya aktivlərin istifadəsi ilə əlaqəli olduqda və b) müqavilə ilə aktivdən istifadə hüququnun ötürülməsi nəzərdə tutulduqda ayrı göstərilir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər kontragent banklar tərəfindən Banka nağd pul və ya sair aktivlər verildiyi zaman qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci/kreditli cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, sair məcmu gəlirlərdə və ya birbaşa olaraq kapitalda qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və sair əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk tanınma zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (müəssisələrin birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə məsrəflər kapitalda daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Alınmış məbləğin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi kapitalda səhm mükafatı kimi qeydə alınır.

Gəlir və xərclərin tanınması. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərə əks etdirilmiş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılmasına dair şübhə yarandıqda, onlar bərpa edilən bilən dəyərə qədər azaldılır və dəyersizləşməni müəyyən etmək üçün gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması zamanı istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirləri hesablanır.

Bütün digər komissiya gəlirləri və sair gəlirlər adətən tamamlanma dərəcəsi əsasında əsas hesablaşma metodu ilə qeydə alınır. Tamamlanma dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin ümumi göstərilməli olan xidmətlərə nisbəti kimi müəyyən edilir.

Xarici valyutanın çevrilməsi. Bankın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın funksional və təqdimat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktivlər və öhdəliklər Mərkəzi Bankın müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq Bankın funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və monetar aktiv və öhdəliklərin Mərkəzi Bankın ilin sonuna müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə ilə Bankın funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan gəlir və zərər mənfəət və ya zərərdə (xaric valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər çıxılmaqla gəlir kimi) tanınır. İlin sonuna qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilmə ilkin dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir. Xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr, o cümlədən pay alətləri ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixə qüvvədə olan məzənnələrdən istifadə etməklə təqdimat valyutasına çevrilir. Məzənnə dəyişikliklərinin xarici valyutada olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələrə təsiri ədalətli dəyərin dəyişməsindən yaranan gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi üçün istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnəsi: 1 ABŞ dolları = 1.5594 AZN (2014: 1 ABŞ dolları = 0.7844 AZN). Gəlir və xərclərin çevrilməsi üçün istifadə olunan rəsmi valyuta məzənnələri: 1 ABŞ dolları = 1.0285 AZN (2014: 1 ABŞ dolları = 0.7844 AZN).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivini realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

Səhm üzrə mənfəət. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının payına düşən mənfəət və ya zərəri hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

İşçi heyəti üzrə xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır. Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərərler. Bank müntəzəm olaraq kredit portfeli üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilməsini müəyyən edərkən, Bank kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür.

Bu göstəricilərə qrupdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya qrupdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfəət dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərləri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər irəli sürür. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. Faktiki və təxmin edilən zərərlər arasındakı fərqlərin 10% artması və ya azalması kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə zərərlərin müvafiq olaraq 79 min AZN (2014: sıfır) artmasına və ya azalmasına gətirib çıxara bilər. Ayrı-ayrı əhəmiyyətli kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə zərərler, kreditin ödənilməsinə və müvafiq kredit üzrə girov qoyulmuş hər hansı aktivin realizasiyasını nəzərə alaraq, həmin ayrı-ayrı kreditlər üzrə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə təxminlərə əsasən hesablanır. Faktiki zərərler və pul vəsaitlərinin məbləği və müddəti arasındakı fərqlərə görə yarana bilən ayrı-ayrı əhəmiyyətli kreditlər üzrə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti arasında 10% artım və ya azalma olarsa bu, kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə zərərin müvafiq olaraq 63 min AZN (2014: sıfır) çox və ya az olmasına gətirib çıxara bilər.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin tanınması. Təxirə salınmış tanınan xalis vergi aktivini vergi tutulan gəlirlərdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə oluna bilən mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi ehtimalını nəzərə alaraq tanınır. Gələcəkdə əldə edilməsi ehtimal olunan vergi tutulan gəlirlər və vergi faydaları rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun gələcək proqnozlaşdırma nəticələrinə əsasən müəyyən edilir. Biznes planı rəhbərliyin tətbiq olunan şəraitə münasib olan gözləntilərinə əsaslanır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank adi fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. BMS 39-a uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərde uçota alınmalıdır. Lakin həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 26-cı Qeyddə açıqlanır.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Aşağıdakı yenidən işlənmiş standartlar 1 yanvar 2015-ci il tarixindən Bank üçün qüvvəyə minmişdir, lakin onlar Banka əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir:

- BMS 19-a Dəyişikliklər – "Müəyyən edilmiş ödənişlər üzrə pensiya planı: İşçilər tərəfindən ödənişlər" (2013-cü ilin noyabr ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir)
- 2012-ci ildə dərc edilmiş BMHS-lərin illik təkmilləşdirilməsi (2013-cü ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2014-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).
- 2013-cü ildə dərc edilmiş BMHS-lərin illik təkmilləşdirilməsi (2013-cü ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2014-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

6 Yeni Uçot Qaydaları

Bankın 1 yanvar 2016-cı il tarixinə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Bank tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

BMHS 9 "Maliyyə Alətləri: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə" (2014-cü ilin iyul ayında dəyişiklik edilmişdir və 1 yanvar 2018-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Yeni standartın əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

- Maliyyə aktivləri üç qiymətləndirmə kateqoriyasına təsnifləşdirilməlidir: ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyerdə qiymətləndirilən aktivlər, ilkin tanınmadan sonra sair məcmu gəlirlərin tərkibində ədalətli dəyerdə qiymətləndirilən aktivlər və mənfəət və ya zərərin tərkibində ədalətli dəyerdə qiymətləndirilən aktivlər.
- Təsnifləşdirmə maliyyə aktivlərinin idarə edilməsi üzrə müəssisənin biznes modelindən və müqavilədə nəzərdə tutulan nağd pul axınlarının yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən ibarət olub-olmamasından asılıdır. Əgər borc aləti müvafiq vəsaitin əldə edilməsi üçün saxlanılırsa və yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinə də uyğun gəlirsə, amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alın bilər. Yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinə uyğun gələn borc alətləri həm nağd pul axınlarının əldə edilməsi, həm də satış üçün nəzərdə tutulan aktivlərdən ibarət portfelin tərkibindədirsə, o zaman həmin alətlər sair məcmu gəlirlərin tərkibində ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktivlər kimi təsnifləşdirilə bilər. Tərkibində nağd pul axınları olmayan və yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinə uyğun gələn maliyyə aktivləri mənfəət və ya zərərin tərkibində ədalətli dəyerdə qiymətləndirilməlidir (məsələn, törəmə maliyyə alətləri). Qeyri-törəmə alətlərin tərkibində olan törəmə maliyyə alətləri müvafiq maliyyə aktivlərində ayrıca göstərilmiş və yalnız əsas məbləğin və faizlərin ödənilməsi tələbinin şərtlərinə uyğunluq qiymətləndirilərkən nəzərə alınır.
- Pay alətlərinə investisiyalar hər zaman ədalətli dəyerdə qiymətləndirilir. Lakin pay aləti satış üçün nəzərdə tutulmadıqda, rəhbərlik ədalətli dəyerdəki dəyişiklikləri sair məcmu gəlirlərin tərkibində göstərilməsi ilə bağlı dəyişilməz qərar qəbul edə bilər. Əgər pay aləti satış üçün nəzərdə tutulursa, ədalətli dəyerdəki dəyişikliklər mənfəət və ya zərərdə göstərilməlidir.
- Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi ilə bağlı BMS 39-un əksər tələbləri dəyişdirilmədən BMHS 9-a köçürülmüşdür. Əsas fərq ondan ibarətdir ki, müəssisə mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle qeydə alınan maliyyə öhdəliklərinin kredit risklərindəki dəyişikliklərin effektivini sair məcmu gəlirlərin tərkibində açıqlamalıdır.
- BMHS 9 dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin tanınması üçün yeni model təqdim edir: gözlənilən kredit zərərləri (GKZ) modeli. Bu model maliyyə aktivlərinin ilkin tanınmasından etibarən kredit keyfiyyətindəki dəyişikliklərə əsaslanan "üç mərhələli" yanaşmanı nəzərdə tutur. Yeni qaydaya əsasən dəyərsizləşməmiş maliyyə aktivlərinin ilkin tanınması zamanı müəssisə 12 aylıq GKZ-yə (ticarət debitor borcları üçün isə qüvvədə olduğu bütün dövr ərzində GKZ-yə) bərabər olan zərərləri birbaşa tanımalıdır. Kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artarsa, dəyərsizləşmə 12 aylıq GKZ deyil, kreditin qüvvədə olduğu bütöv müddətə uyğun GKZ əsasında qiymətləndirilir. Bu modelə lizinq və debitor borcları üzrə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi üçün sadələşdirilmiş təlimatlar da daxildir.
- Hecinq uçotunu risklərin idarə edilməsi ilə daha sıx əlaqələndirmək üçün uçot ilə bağlı tələblərə dəyişikliklər edilmişdir. Hazırda standart makrohecinq hallarının uçotunu nəzərdə tutmadığına görə, o, şirkətlərə BMHS 9-da təsvir edilən hecinqin uçotu tələblərini tətbiq etmək və BMS 39-un bütün heclərə tətbiqini davam etdirmək kimi uçot siyasəti arasında seçim imkanı verir.

Hazırda Bank yeni standartın onun maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

7 Pul Vəsaitləri və onların Ekvivalentləri və ARMB-də Yerləşdirilmiş Məcburi Ehtiyatlar

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015	2014
Kassa	1,715	-
Mərkəzi Bankdakı qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	4,633	50,000
Mərkəzi Bankda yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	13	-
Digər banklardakı müxbir hesablar:		
- Azərbaycan Respublikasında	1	-
- Türkiyə Respublikasında	2,055	-
Digər banklardakı ilkin ödəniş müddəti üç aydan az olan depozitlər	5,000	-
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	13,417	50,000

Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən 30 dekabr 2014-cü il tarixində verilmiş lisenziya əsasında 50,000 AZN məbləğində nizamnamə kapitalı ilə fəaliyyətə başlamışdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Fitch və Moodys' agentliklərinin reytinglərinə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Mərkəzi Bankdakı qalıqlar, məcburi ehtiyatlar daxil olmaqla	Müxbir hesablar və overnəy depozitlər	Digər banklardakı depozitlər	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>				
- ARMB-də	4,646	-	-	4,646
- B (Fitch)	-	1	-	1
- BBB- (Fitch)	-	2,055	-	2,055
- B3 (Moody's)	-	-	5,000	5,000
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, kassa çıxılmaqla	4,646	2,056	5,000	11,702

Standard & Poor's beynəlxalq reyting agentliyi Azərbaycan Respublikasına BBB- reytingi təyin etmişdir (2014: BBB-).

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Fitch Ratings' agentliyinin reytinginə əsasən pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Mərkəzi Bankdakı qalıqlar, məcburi ehtiyatlar daxil olmaqla	Müxbir hesablar və overnəy depozitlər	Digər banklardakı depozitlər	Cəmi
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>				
- ARMB-də	50,000	-	-	50,000
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, kassa çıxılmaqla	50,000	-	-	50,000

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın 3 qarşı tərəf bankında (2014: sıfır) yerləşdirdiyi pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin cəmi 1,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur. Həmin vəsaitlərin cəmi 11,688 min AZN (2014: sıfır) və ya pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin 87%-ni (2014: sıfır) təşkil edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin faiz dərəcəsi üzrə təhlili 21-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat üçün 26-cı Qeyddə baxın.

8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Digər banklardakı ilkin ödəniş müddəti üç aydan çox olan depozitlər	61,683
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	61,683

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üçün təminat verilmir. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Digər banklardakı depozitlər
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>	
- B	10,958
- BB-	10,164
- BBB-	10,151
- Reytingsiz Azərbaycan banklarında	22,526
- 200 ən böyük MDB bankında	7,884
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	61,683

Bankın rəhbərliyi digər banklardan alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsinə dair obyektiv dəlil müəyyən etmədiyinə görə 31 dekabr 2015-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə hər hansı ehtiyat ayırmamışdır.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın 7 qarşı tərəf bankında (2014: sıfır) yerləşdirdiyi depozitlərin cəmi 5,000 min AZN-dən yuxarı olmuşdur. Həmin depozitlərin cəmi 51,391 min AZN (2014: sıfır) və ya digər banklardan alınacaq vəsaitlərin 83%-ni (2014: sıfır) təşkil edir.

Bankın depozitlərinin yerləşdiyi reytingsiz banklar aktivlərinin ümumi həcminə görə Azərbaycan Respublikasında 25 ən böyük bank arasındadır.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 24-cü Qeydə baxın. Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin faiz dərəcəsi üzrə təhlili 21-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat üçün 26-cı Qeydə baxın.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	9,035
Fiziki şəxslər - istehlak kreditləri	643
Fiziki şəxslər - sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	1,489
Kredit portfelinin dəyersizləşməsi üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(788)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,379

2015-ci il ərzində kreditlərin dəyersizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	İstehlak kreditləri	Sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	Cəmi
1 yanvar 2015-ci il tarixinə dəyersizləşmə üzrə ehtiyat II ərzində ehtiyatın yaradılması	- (653)	- (44)	- (91)	- (788)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə dəyersizləşmə üzrə ehtiyat	(653)	(44)	(91)	(788)

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə konsentrasiyası aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015	
	Məbləğ	%
Nəqliyyat	5,000	44.8
Tikinti	2,538	22.7
Səhiyyə	1,569	14.1
Daşınmaz əmlak	619	5.5
Fiziki şəxslər	745	6.7
Ticarət	32	0.3
Digər	664	5.9
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	11,167	100%

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın kredit portfelində hər birinin ümumi kredit qalığı 1,000 min AZN-dən yuxarı olan 9 borcalanı (2014: sıfır) olmuşdur. Bu kreditlərin cəmi 7,788 min AZN və ya ümumi kredit portfelinin 70%-ni təşkil etmişdir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2015-ci il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	İstehlak kreditləri	Sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>				
Təminatlı kreditlər	-	75	720	795
Digər şəxslərin zəmanəti ilə verilmiş kreditlər	8,382	25	-	8,407
Girovla təminat edilmiş kreditlər:				
- yaşayış sahəsi	-	469	-	469
- digər daşınmaz əmlak	-	31	677	708
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,382	600	1,397	10,379

Yuxarıda qeyd olunan məlumatda kreditin və ya qoyulmuş girovun balans dəyəri (bunlardan hansı daha aşağı olarsa) göstərilmişdir; digər məlumatlar isə təminatlı kreditlərin tərkibində açıqlanmışdır. Kreditlərin balans dəyəri girov qoyulmuş aktivlərin likvidlik səviyyəsinə görə bölüşdürülmüşdür.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	İstehlak kreditləri	Sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>				
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Yeni iri borcalanlar	9,035	-	-	9,035
- Orta həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	-	-	-	-
- Kiçik həcmli müəssisələrə verilmiş kreditlər	-	-	-	-
- Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	-	643	1,489	2,132
Cəmi vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş	9,035	643	1,489	11,167
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(653)	(44)	(91)	(788)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8,382	599	1,398	10,379

Bank BMS 39, *Maliyyə alətləri: tanınması və qiymətləndirilməsi*, Standartında nəzərdə tutulan portfel üzrə ehtiyatın yaradılması metodologiyasını tətbiq etmiş və baş vermiş, lakin hesabat dövrünün sonuna heç bir fərdi kredit üzrə spesifik olaraq müəyyən edilməmiş dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat yaratmışdır. Bankın siyasəti kreditin dəyərsizləşməsinə dair konkret olaraq obyektiv dəlil müəyyən edilməyə qədər hər bir krediti "vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş" kateqoriyasına təsnifləməkdir. Bu siyasət və portfelin dəyərsizləşməsi metodologiyasının tətbiqi ilə əlaqədar olaraq dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ümumi məbləğindən artıq olmuşdur.

Kreditin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Bankın nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtı keçmiş statusu və müvafiq girov təminatının (əgər varsa) dəyərini realizasiya etmək imkanındır. Bunun əsasında yuxarıdakı cədvəldə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərə əsasən təminatlı kreditlər daxildir. Təminatın ədalətli dəyəri gecikdirilmiş faiz ödənişləri və əsas məbləğin ödənilməsinə kifayət edir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kimi göstərilən məbləğlər kreditin yalnız ayrı-ayrı ödənişlərinin vaxtı keçmiş məbləğini deyil, bu cür kreditlərin bütöv qalığını əks etdirir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Təminatın maliyyə təsiri təminatın dəyərini aşağıdakı aktivlər üçün ayrıca olaraq açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər ("dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər") və (ii) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərindən az olan aktivlər ("kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər").

31 dekabr 2015-ci il tarixinə təminatın effekti aşağıda göstərilir.

	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>				
Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	-	-	3,119	3,119
Fiziki şəxslər - istehlak kreditləri	817	817	23	23
Fiziki şəxslər - sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	2,790	2,790	-	-

Yaşayış sahəsi və digər daşınmaz əmlakın ədalətli dəyəri girov kimi qəbul edilmiş aktivlərin şəraiti və yerləşdiyi ərazi nəzərə alınmaqla, Bankın kredit departamenti tərəfindən müəyyən edilmişdir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 24-cü Qeydə baxın. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların faiz dərəcəsi, ödəmə müddəti və coğrafi təhlili 21-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 26-cı Qeyddə açıqlanır.

"Ziraat Bank Azərbaycan" ASC
31 dekabr 2015-ci il tarixinə maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

10 Əmlak, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər	Qeyd	Ofis və kompüter avadanlığı	İcarədəki aktivlərin təkmilləşdirilməsi	Nəqliyyat vasitələri	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Program təminatı üzrə lisenziyalar	Cəmi
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>							
1 yanvar 2015-ci il tarixinə balans dəyəri							
Əlavələr	18	884 (91)	667 (45)	73 (12)	1,624 (148)	260 (8)	1,884 (156)
Köhnəlmə/amortizasiya xərci							
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri		793	622	61	1,476	252	1,728
31 dekabr 2015-ci il tarixinə ilkin dəyər							
Yığılmış köhnəlmə/amortizasiya		884 (91)	667 (45)	73 (12)	1,624 (148)	260 (8)	1,884 (156)
31 dekabr 2015-ci il tarixinə balans dəyəri		793	622	61	1,476	252	1,728

11 Sair Aktivlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Əmlak və avadanlıqların alınması üçün qabaqcadan ödənişlər	1,086
Qeyri-maddi aktivlər alınması üçün qabaqcadan ödənişlər	923
Digər	153
Cəmi sair aktivlər	2,162

Yuxarıda qeyd olunan aktivlərin il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində qaytarılması gözlənilir.

12 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Digər bankların qısamüddətli depozitləri	7,422
Digər bankların uzunmüddətli depozitləri	15,703
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	23,125

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 24-cü Qeydə baxın. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin faiz dərəcəsi üzrə təhlili 21-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat üçün 26-cı Qeydə baxın.

13 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Dövlət və özəl təşkilatlar	
- Cari/hesablaşma hesabları	452
Digər hüquqi şəxslər	
- Cari/hesablaşma hesabları	1,812
- Müddətli depozitlər	7,533
Fiziki şəxslər	
- Cari/tələbli hesablar	1,362
- Müddətli depozitlər	1,100
Cəmi müştəri hesabları	12,259

13 Müştəri Hesabları (davamı)

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə konsentrasiyası aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015	
	Məbləğ	%
Sığorta	7,567	62
Fiziki şəxslər	2,462	20
Tikinti	768	6
Ticarət və xidmət	643	5
Dövlət və özəl təşkilatlar	452	4
Neft və qaz sektoru	246	2
Təhsil	86	1
Digər	35	-
Cəmi müştəri hesabları	12,259	100

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın müştəri hesablarında vəsaitlərinin qalığı 500 min AZN-dən yuxarı olan 4 müştəri (2014: sıfır) olmuşdur. Bu vəsaitlərin ümumi qalığı 7,736 min AZN və ya cəmi müştəri hesablarının 63%-ni təşkil etmişdir.

Müştəri hesablarının hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 24-cü Qeydə baxın. Müştəri hesablarının faiz dərəcəsi, ödəmə müddəti, valyuta və coğrafi təhlili 21-ci Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat üçün 26-cı Qeydə baxın.

14 Sair Öhdəliklər

Sair öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
İşçilərin istifadə edilməmiş məzuniyyət günlərinə görə ödənişlər	80
Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər	9
Digər	33
Cəmi sair öhdəliklər	122

Yuxarıda qeyd olunan bütün öhdəliklərin il başa çatdıqdan sonra on iki ay ərzində ödənilməsi gözlənilir.

15 Nizamnamə Kapitalı

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tədavüldə olan səhmlərin sayı	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2014-cü il	-	-	-
Emissiya edilmiş yeni səhmlər	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2014-cü il	50,000	50,000	50,000
31 dekabr 2015-ci il	50,000	50,000	50,000

Adi səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN-dir. Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər səhm üzrə səhmdara bir səs hüququ verilir.

Bankın nizamnamə kapitalında T.C.Ziraat Bankası 99.98%, Ziraat Sığorta 0.01% və Ziraat Yatırım Menkul Değerler şirkəti 0.01% paya sahibdir.

16 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Faiz gəlirləri	
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,321
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	899
Satıla bilən borc qiymətli kağızlar	566
Cəmi faiz gəlirləri	4,786
Faiz xərcləri	
Digər bankların müddətli depozitləri	200
Hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	183
Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	8
Digər	16
Cəmi faiz xərcləri	407
Xalis faiz gəlirləri	4,379

17 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Haqq və komissiya gəlirləri	
- Hesablaşma əməliyyatları	70
- Kassa əməliyyatları	37
- Digər	7
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	114
Min Azərbaycan manatı ilə	2015
Haqq və komissiya xərcləri	
- Hesablaşma əməliyyatları	8
- Akkreditivlər və zəmanət məktubları	4
- Kassa əməliyyatları	2
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	14
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	100

18 İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2015
İşçi heyəti üzrə xərclər		1,441
Əmlak və avadanlıqların amortizasiyası	10	148
Əməliyyat lizinqi üzrə xərclər		130
Rabitə xərcləri		115
Reklam və marketing xidmətləri		52
Nümayəndəlik xərcləri		50
Peşəkar xidmətlər		45
Ofis təchizatı xərcləri		42
Ezamiyyə xərcləri		20
Sığorta xərcləri		17
Təmir və texniki xidmət xərcləri		15
Program təminatı və sair qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10	8
Sair		88
Cəmi inzibati və sair əməliyyat xərcləri		2,171

İşçi heyəti üzrə xərclərə 199 min AZN (2014: sıfır) məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir.

19 Mənfəət Vergisi

(a) Mənfəət vergisi xərcinin komponentləri

İl üzrə mənfəət və zərərdə qeydə alınmış mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Cari il üzrə vergi xərci	(879)
Təxirə salınmış vergi krediti	37
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(842)

(b) Mənfəət vergisi xərci ilə mənfəət və ya zərərin qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müvafiq vergi dərəcəsinə olan hasilinin üzlaşdirilməsi

2015-ci ildə Bankın mənfəətinin böyük hissəsinə tətbiq edilən mənfəət vergisi dərəcəsi 20% təşkil edir. Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzlaşdirilməsi aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Vergidən əvvəlki mənfəət	4,153
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş dərəcə (20%) ilə hesablanmalı olan mənfəət vergisi xərci	(831)
- Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(11)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	(842)

(c) Müvəqqəti fərqlərin növü üzrə təxirə salınmış vergilərin təhlili

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi effekti aşağıda göstərilir.

	1 yanvar 2015	Mənfəət və ya zərəre gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2015
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>			
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	21	21
Hesablanmış məbləğlər	-	16	16
Təxirə salınmış xalis vergi aktivləri	-	37	37

20 Səhm üzrə Mənfəət

Səhm üzrə əsas mənfəət/(zərər) Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank potensial olaraq mənfəətin azaldılması effektinə malik olan adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir.

Səhm üzrə mənfəət aşağıdakı kimi hesablanır:

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ilə</i>	Qeyd	2015
İl üzrə adi səhmlərin səhmdarlarına aid olan mənfəət (min ədədlə)		3,311
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayı (min ədədlə)	15	50
Adi səhm üzrə mənfəət (bir səhm üzrə AZN ilə)		66,22

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə, əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (valyuta, faiz dərəcəsi və digər qiymət riski), kredit riski və likvidlik riski daxildir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdir.

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparən bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına, o cümlədən borcalanın və ya qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsinə gətirib çıxarır.

Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Kredit şəklində verilən zəmanət və öhdəliklər üçün maksimal kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir. 23-cü Qeydə baxın. Kredit riski girov təminatı və kreditin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün digər tədbirlər vasitəsilə azaldılır.

Əsas kredit risklərinin idarə edilməsi metodları Bankın qəbul etdiyi Kredit Siyasətində qeyd olunur. Bu, əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsasən (sahe, müddət, əlaqəli tərəflər, region və.s) limitlərin təyin edilməsi və kredit portfelinin diversifikasiyasını əhatə edir. Kreditlər, həmçinin başlanğıcda və müddətin sonuna qədər "ən yaxşı praktika reytingi" və "qiymətləndirmə sistemləri" əsasında təyin edilmiş risk dərəcələrinə görə təsnifləşdirilir. Bu vasitələr həmçinin potensial itkilər üçün münasib ehtiyatların yaradılmasında da istifadə ediləcək. Kredit əməliyyatları ilə bağlı Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyənləşdirilən bütün məhdudiyyət və normativlər Bankın Kredit Siyasətində nəzərə alınıb.

Bundan əlavə, Bank məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan və ya borcalanlar qrupu, eləcə də coğrafi və ya fəaliyyət seqmentləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul, borcalan və sənaye sahələri üzrə limitləri müntəzəm olaraq İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir. Bu cür risklərə gündəlik nəzarət olunur və onlar mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir.

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bank ayrı-ayrı borcalanların kredit limitlərinin təsdiqlənməsi üçün cavadeh olan bir neçə kredit komitəsi yaratmışdır:

- Böyük Kredit Komitəsi 550 min AZN-dən 2,500 min AZN-dək olan biznes kreditlərini və 250 min AZN-dən 1,000 min AZN-dək olan istehlak kreditlərini təhlil edərək təsdiqləyir və hər ay yığışır. Böyük Kredit Komitəsi həmçinin Kiçik Kredit Komitəsi üçün tövsiyələrin hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır;
- Kiçik Kredit Komitəsi 500 min AZN-dən az olan biznes kreditlərini və 250 min AZN-dən az olan istehlak kreditlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır.
- Müşahidə Şurası biznes və istehlak kreditləri üzrə müvafiq olaraq 2,500 min AZN və 1,000 min AZN-dən yuxarı və 1-ci dərəcəli kapitalın 20%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir.

Müştəri münasibətləri üzrə müvafiq kredit işçiləri tərəfindən yaradılmış kredit ərizələri kredit limitinin təsdiqlənməsi üçün müvafiq kredit komitəsinə təqdim edilir. Kredit riski həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərin təminat və zəmanətlərini almaqla idarə olunur. Kredit riskinin monitorinqi məqsədləri üçün kredit və risklərin idarə edilməsi departamentlərinin işçiləri müştərinin fəaliyyətinin və maliyyə göstəricilərinin ətrafı təhlili əsasında müntəzəm olaraq hesabatlar hazırlayırlar. Ödəmə qabiliyyəti aşağı olan müştərilər ilə bağlı əhəmiyyətli risklər haqqında məlumat İdarə Heyətinin nəzərinə çatdırılır və onun tərəfindən təhlil edilir. Bank kredit riskinin monitorinqi üçün rəsmiləşdirilmiş daxili kredit reytinglərindən istifadə etmir. Rəhbərlik vaxtı keçmiş kredit qalıqlarına xüsusi nəzarət edir.

Bankın kredit departamenti kredit qalıqlarının ödəmə müddətləri üzrə təhlil aparır və vaxtı keçmiş kreditlərə xüsusi nəzarət edir. Bununla əlaqədar olaraq, rəhbərlik kreditlərin ödəmə müddətləri və kredit riski haqqında məlumatları təqdim edir.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitorinq prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcələri və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski. Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə bağlı hər bir valyuta və ümumilikdə risklərin səviyyəsi üzrə günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	31 dekabr 2015		
	Monetar maliyyə aktivləri	Monetar maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe
<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>			
AZN	48,837	3,487	45,350
ABŞ dolları	36,375	31,906	4,469
Avro	173	15	158
Türk lirası	83	2	81
Digər	11	-	11
Cəmi	85,479	35,410	50,069

Yuxarıdakı cədvələ yalnız monetar aktivlər və öhdəliklər daxildir. Bank hesab edir ki, pay alətləri və qeyri-monetar aktivlərə investisiyalar əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna Bankın funksional valyutasına tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərəre təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2015
	Mənfəət və ya zərəre təsir
ABŞ dollarının 30% möhkəmlənməsi	1,341
ABŞ dollarının 30% zəifləməsi	(1,341)
Avronun 30% möhkəmlənməsi	47
Avronun 30% zəifləməsi	(47)
Türk lirasının 30% möhkəmlənməsi	24
Türk lirasının 30% zəifləməsi	(24)
Digər valyutaların 30% möhkəmlənməsi	3
Digər valyutaların 30% zəifləməsi	(3)
Cəmi	

Risk yalnız Bankın funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan monetar aktivlər və öhdəliklər üçün hesablanmışdır.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2015					
Cəmi maliyyə aktivləri	9,234	64,358	6,899	4,988	85,479
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	4,162	7,586	23,641	21	35,410
31 dekabr 2015-ci il tarixinə xalis həssaslıq kəsiri	5,072	56,772	(16,742)	4,967	50,069

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın dəyişkən faizli maliyyə alətləri olmamışdır.

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bank öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Bankın baş rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlara əsasən müvafiq hesabat tarixinə faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

İllik %	2015		
	AZN	ABŞ dolları	Avro
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2%	-	-
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	10%	7%	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	16%	16%	-
Öhdəliklər			
Müddətli depozitlər	12%	2%	-
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	-	2%	-

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən "-" işarəsi Bankın müvafiq valyutada aktiv və öhdəliklərə malik olmadığını bildirir.

Coğrafi risk konsentrasiyası. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyasının təhlili aşağıda göstərilir:

Min Azərbaycan manatı ilə	Azərbaycan	İƏİT ölkələri	Qeyri-İƏİT ölkələri	Cəmi
Maliyyə aktivləri				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11,362	2,055	-	13,417
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	53,800	-	7,883	61,683
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	10,379	-	-	10,379
Cəmi maliyyə aktivləri	75,541	2,055	7,883	85,479
Maliyyə öhdəlikləri				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	23,125	-	-	23,125
Müştəri hesabları	12,259	-	-	12,259
Sair maliyyə öhdəlikləri	26	-	-	26
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	35,410	-	-	35,410
Balans üzrə maliyyə alətlərinin xalis mövqeyi	40,131	2,055	7,883	50,069
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	1,205	-	-	1,205

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Bankın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Bank hər gün overnayt depozitləri, müştəri hesabları üzrə hesablaşmaların aparılması, depozitlərin ödənilməsi, kreditlərin verilməsi və zəmanətlər üzrə ödənişlər üçün mövcud olan pul vəsaitlərindən istifadə etmək riskinə məruz qalır. Bank yuxarıda qeyd edilən bütün tələblər üzrə öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün kifayət qədər nağd vəsait saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımı səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar. Likvidlik riski Bankın Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən idarə olunur.

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bank izafi likvidliyin maliyyətini optimallaşdırarkən aktivlərdəki artımı ödəmək məqsədi ilə kifayət qədər pul vəsaiti və ya onların ekvivalentlərinin mövcud olmasına, öhdəliklərdəki azalmaya və digər qanuni tələblərin yerinə yetirilməsinə xüsusi diqqət yetirərək gündəlik likvidlik riskinə nəzarət edir və hesabat verir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Bank aktiv və öhdəliklərin idarə edilməsi prosesi çərçivəsində müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə gündəlik nəzarət edir. Bank, həmçinin Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət etməlidir. Həmin əmsal yüksək likvidli aktivlərin tələb edildikdə ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanır. Mərkəzi Bankın normativi 30% olduğu halda, 31 dekabr 2015-ci il tarixinə bu əmsal 223% təşkil etmişdir.

Bank əsasən Mərkəzi Bankdakı vəsaitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanmasına çalışır. Bank, həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfəllərinə sərmayə yatırır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddəti başa çatan zaman onların yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması, qanunvericilikdə nəzərdə tutulan likvidlik əmsallarına və Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət edilməsinə nəzarət edilməsi.

Xəzinədarlıq Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Xəzinədarlıq Departamenti Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən satış üçün nəzərdə tutulan qısamüddətli likvid qiymətli kağızlardan, banklardakı depozitlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2015-ci il tarixinə öhdəliklər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldəki öhdəlik məbləğləri müqavilə üzrə diskont edilməmiş pul vəsaitlərini, o cümlədən maliyyə zəmanətlərini əks etdirir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul vəsaitlərinə əsaslandığına görə belə diskont edilməmiş pul vəsaitləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir.

Aşağıdakı cədvəldə müqavilə üzrə ödəniş müddətləri əsasında balans dəyəri üzrə əks etdirilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivlərinin ödəniş müddətləri üzrə təhlil göstərilir (maliyyə öhdəlikləri üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı zərurət yarandığı təqdirdə asanlıqla realizasiya edilə bilən aktivlər istisna olmaqla). Belə maliyyə aktivləri gözlənilən satış tarixi əsasında ödəniş müddəti üzrə təhlilə daxil edilir. Dəyərsizləşmiş kreditlər dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla və gözlənilən pul vəsaitlərinin axınına əsasən balans dəyəri üzrə cədvəle daxil edilir.

Ödənilməli öhdəliklər sabit olmadıqda, cədvəldə göstərilən məbləğlər hesabat dövrünün sonuna mövcud olan şərtlərə əsasən müəyyən edilir. Valyuta ödənişləri hesabat dövrünün sonuna mövcud olan spot məzənnəsindən istifadə etməklə çevrilir.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə diskontlaşdırılmamış maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Öhdəliklər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	176	7,554	15,646	-	23,376
Müştəri hesabları	4,044	360	8,116	23	12,543
Kreditlərlə bağlı ümumi öhdəliklər	133	-	-	-	133
Maliyyə zəmanətləri	1,072	-	-	-	1,072
Sair maliyyə öhdəlikləri	26	-	-	-	26
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	5,451	7,914	23,762	23	37,150

21 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri yuxarıdakı ödəmə müddətləri üzrə təhlildə göstərilən müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Bank adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırmır. Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, fiziki şəxslər öz depozitləri üzrə hesablanmış faizləri itirmək şərtilə, həmin depozitləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilər.

Bank likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskontlaşdırmanı nəzərə almadan öhdəliklərin ödəmə müddətləri üzrə yuxarıda göstərilən təhlildən istifadə etmir. Bunun əvəzində Bank aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2015					
Cəmi maliyyə aktivləri	9,234	64,358	6,899	4,988	85,479
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	4,162	7,586	23,641	21	35,410
31 dekabr 2015-ci il tarixinə gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik kesiri	5,072	56,772	(16,742)	4,967	50,069

Bank rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşıyır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

22 Kapitalın İdarə Edilməsi

Kapitalın idarə olunmasında Bankın məqsədi Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən təyin edilmiş kapital tələblərinə riayət etmək, Bankın fəaliyyətinin fasiləsizliyini təmin etmək və kapitalın adekvatlığı əmsalına nail olmaq üçün ən az 12% həcmində yetərli kapital bazası saxlamaqdır. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilmiş kapitalın adekvatlığı əmsalına riayət edilməsinə Bankın Maliyyə Direktoru İdarə Heyətinin Sədri tərəfindən yoxlanılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə edilməsi ilə bağlı digər məqsədlər hər il qiymətləndirilir.

Mərkəzi Bankın kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə əsasən banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 50,000,000 AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 10% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 5% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

22 Kapitalın İdarə Edilməsi (davamı)

Bankın məcmu kapitalı yerli standartlara uyğun hazırlanmış hesablara əsaslanır və aşağıdakılardan ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
1-ci dərəcəli kapital	
Nizamnamə kapitalı	50,000
Qeyri-maddi aktivlər çıxılmaqla	252
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	49,748
Cari ilin mənfəəti	3,459
Dəyersizləşmə üzrə ehtiyatı üstə gəlməklə	771
Cəmi məcmu kapital	53,978
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	116,580
<i>Kapitalın adekvatlığı əmsalı</i>	43%
<i>1-ci dərəcəli kapitalın kapitalın adekvatlığı əmsalına nisbəti</i>	46%

23 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosesləri. Adi fəaliyyət gedişində vaxtaşırı olaraq Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Bankın rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatları və fəaliyyəti ilə bağlı vergi qanunvericiliyinə dair rəhbərliyin mövqeləri müvafiq vergi orqanları tərəfindən sual altına qoyula bilər.

Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərhli düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə bağlı Bankın mövqeləri dəyişilməyəcəkdir. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2015-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Müəyyən hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. Bank lizinq alan kimi çıxış etdikdə, ləğv oluna bilməyən əməliyyat lizinqi üzrə gələcək lizinq ödənişlərin minimal hissəsi aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
1 ildən az	91
1 ildən 5 ilə qədər	352
5 ildən çox	416
Cəmi əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər	859

Xüsusi maliyyə şərtlərinə riayət olunması. 31 dekabr 2015-ci il tarixinə və həmin tarixlərdə tamamlanan dövr ərzində müəyyən vaxtlarda Bank Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müəyyən etdiyi aşağıdakı normativə riayət etməmişdir.

- Banka aidliyyəti olan bir hüquqi şəxsə verilmiş kreditin maksimum məbləği Bankın məcmu kapitalının 10%-i olduğu halda, 2015-ci ildə faktiki əmsal 15% olmuşdur.

23 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

Yuxarıdakı əmsalın pozulması Azərbaycan manatına qarşı əsas xarici valyutaların devalvasiyasına görə baş vermişdir. Müvafiq olaraq, Bankın rəhbərliyi Mərkəzi Bank tərəfindən ona qarşı hər hansı sanksiyanın tətbiq edilməyəcəyini hesab edir. Əlaqəli tərəfə verilmiş kredit hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində tam qaytarılmışdır və hazırda Bank Mərkəzi Bankın yuxarıda qeyd olunan normativini pozmamışdır.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Bankın ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit risk daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Bankın yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommersiya akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommersiya akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar Bank istifadə edilməmiş məbləğlərin istifadə edilməli olduğu halda, potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə qədər qalan müddətə nəzarət edir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
Verilmiş maliyyə zəmanətləri	1,072
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	133
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	1,205

İstifadə edilməmiş kredit xətləri və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çatma və ya ləğv oluna bilər.

Kreditlərlə bağlı bütün öhdəliklər aşağıdakı valyutalarda denominasiya edilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015
AZN	2
ABŞ dolları	521
Avro	682
Cəmi	1,205

24 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

(a) Amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

31 dekabr 2015-ci il tarixinə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri təxminən onların balans dəyərində bərabərdir.

(b) Ədalətli dəyəri müəyyən edərkən istifadə edilən üsullar və ehtimallar

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir. Bazar qiymətləri mövcud olmadıqda, Bank qiymətləndirmə üsullarından istifadə etmişdir. Fəal bazar qiyməti olmayan sabit faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə ədalətli dəyərin təhlili və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən aktivlərin balans dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2015 Səviyyə 2 Ədalətli dəyər	31 dekabr 2015 Balans dəyəri
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ		
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər</i>		
- Digər banklardakı qısamüddətli depozitlər	61,683	61,683
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar</i>		
- Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər	9,035	9,035
- Fiziki şəxslər - istehlak kreditləri	643	643
- Fiziki şəxslər - sahibkarlıq fəaliyyəti kreditləri	1,489	1,489
CƏMI	72,850	72,850

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrinə görə ədalətli dəyərin təhlili və ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməyən öhdəliklərin balans dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	31 dekabr 2015 Səviyyə 2 Ədalətli dəyər	31 dekabr 2015 Balans dəyəri
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ		
<i>Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər</i>		
- Digər bankların qısamüddətli depozitləri	15,703	15,703
- Digər bankların uzunmüddətli depozitləri	7,422	7,422
<i>Müştəri hesabları</i>		
- Dövlət və özəl təşkilatların cari/hesablaşma hesabları	452	452
- Digər hüquqi şəxslərin cari/hesablaşma hesabları	1,812	1,812
- Digər hüquqi şəxslərin müddətli depozitləri	7,533	7,533
- Fiziki şəxslərin cari/tələbli hesabları	1,362	1,362
- Fiziki şəxslərin müddətli depozitləri	1,100	1,100
<i>Sair maliyyə öhdəlikləri</i>	26	26
CƏMI	35,410	35,410

25 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq, Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZHƏD"). "Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri. Bankın bütün maliyyə aktivləri kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına aid edilmişdir. Bankın bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə qeydə alınır.

26 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

31 dekabr 2015-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarəedici heyət
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər (müqavilə üzrə illik faiz dərəcəsi: 3%)	-	7,833	-
Cari hesablar	-	-	41
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2.055	-	-

2015-ci il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarəedici heyət
Faiz gəlirləri	-	86	-
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	-	-	31

31 dekabr 2015-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarəedici heyət
İlin sonuna Bank tərəfindən açılmış zəmanətlər	40,099	-	-

2015-ci il ərzində əlaqəli tərəflərə verilmiş və onlar tərəfindən ödənilmiş kreditlərin ümumi məbləği aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	Baş müəssisə	Digər əlaqəli tərəflər	Əsas idarəedici heyət
İl ərzində əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin məbləği	-	7,833	-

Əsas idarəedici heyətə ödənişlər aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan manatı ilə</i>	2015	
	Xərclər	Hesablanmış öhdəliklər
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>		
- Əmək haqları	315	19
Cəmi	315	19

Bankın on üç nəfərdən ibarət olan idarəedici rəhbərliyinə ödənişlər müqavilə üzrə əmək haqqından və illik mükafatlardan ibarətdir. İdarəedici rəhbərliyə cəmi ödənişlər mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərcləri kimi göstərilmişdir.

27 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

11 yanvar 2016-cı il tarixində dəyəri 8,942 min AZN olan bina əldə edilmişdir.